

Granskning av brandskydd på äldreboenden

Rapport

Karlskrona kommun

KPMG AB

2024-01-26

Antal sidor 16

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Styrdokument	7
3.2	Ansvarsfördelning	8
3.3	Utbildning och personalens kännedom inom brandskydd	9
3.4	Kontroll av brandskydd	11
3.5	Brandtillsyn	12
3.6	Sammanställning av genomförda verksamhetsbesök	14
4	Samlad bedömning och rekommendationer	15

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

1 Sammanfattning

KPMG har av Karlskrona kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens brandskydd på äldreboenden.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om äldreomsorgen i kommunen är ändamålsenlig och om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig i äldrenämnden.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att äldrenämnden inte har en tillräcklig intern kontroll utifrån sitt ansvar för ett skäligt brandskydd inom äldreomsorgen.

Vi grundar vår bedömning på att nämndens styrdokument för systematiskt brandskydd (SBA) inte har reviderats på flera år samt att vissa uppgifter kring exempelvis ansvarig fastighetsägare inte är korrekta utifrån gällande ägarförhållande. Vi bedömer även att dokumentationen bör ses över i sin helhet för att säkerställa relevans i angivna rutiner utifrån gällande lagstiftning och allmänna råd samt för att tillse att den dokumentation som ska finnas i respektive SBA-pärm är relevant och uppdaterad.

Vi bedömer att en dokumenterad ansvarsfördelning finns och är tydliggjord mellan fastighetsbolag, äldreförvaltningen och tjänstepersoner med olika ansvarsområden. Utifrån detta ser vi det som en allvarlig brist att vissa fastighetsägare inte återkopplar vid felanmälan och att felaktigheter inte åtgärdas trots påminnelser. I det fortsatta arbetet behöver nämnden tillse att gränsdragningen kring ansvar mellan verksamhet och fastighetsägare är tydlig och att samverkan stärks för att åtgärda brister i tid.

Vår granskning visar att medarbetare vid besökta boenden inte har genomgått kontinuerlig utbildning i brandskydd och utrymning. Vi bedömer detta som en allvarlig brist. Nämnden behöver införa ett system som säkerställer att såväl chefer, brandskyddsombud samt övrig personal får nödvändig och erforderlig utbildning enligt angiven rutin och med tillräcklig intervall.

Vi konstaterar att kontroller av brandskydd genomförs kontinuerligt såväl av verksamheten som av fastighetsägaren. Dock ser rutinen olika ut och samtliga besökta boenden följer inte angiven rutin för kvartals- och årskontroller. Vidare konstaterar vi att få anmälningar kring avvikelser och tillbud som berör systematiskt brandskydd görs i det kommunövergripande avvikelssystemet KIA. Vi ser ett värde av att riskmedvetenheten kring att anmäla avvikelser och tillbud som berör systematiskt brandskydd stärks för att stödja det förebyggande arbetet och skapa bättre underlag för åtgärder och uppföljning.

Utifrån Räddningstjänstens senaste tillsyn konstaterar vi att identifierade brister inte åtgärdats till fullo av verksamheterna, trots detta har Räddningstjänsten beslutat om att avsluta ärendena. Brandskyddsansvariga på respektive boende bekräftar att utbildning i brandskydd och utrymningsövningar inte genomförts kontinuerligt under de senaste åren.

Nedan redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Är nämndens styrdokument för arbetet med brandskydd aktuella och relevanta?	<p>Nämndens styrdokument för systematiskt brandskydd har inte har reviderats på flera år samt innehåller i vissa delar inte korrekta uppgifter.</p> <p>Vi bedömer även att dokumentationen bör ses över i sin helhet för att säkerställa relevans i angivna rutiner utifrån gällande lagstiftning och allmänna råd samt för att tillse att den dokumentation som ska finnas i respektive SBA-pärm är relevant och uppdaterad.</p>	<p>-Se över och aktualisera styrdokument kopplade till SBA så att informationen är fullständig, uppdaterad och verksamhetsspecifik.</p> <p>-Uppmärksamma kommunstyrelsen om behovet av en gemensam brandskyddspolicy som tydliggör mål och inriktning för kommunens arbete med SBA samt ger vägledning för verksamheternas arbete.</p>
Hur säkerställer nämnden att organisationen känner till och efterlever antagna styrdokument?	<p>Saknas tydliga rutiner som säkerställer kontinuerlig översyn av rutiner och utbildning i brandskydd, såväl för brandskyddsombud samt för övrig personal.</p>	<p>-Tillse att kvartals- och årskontroller genomförs enligt angiven rutin.</p> <p>-Systematisera SBA-dokumentationen och överväga införandet av digitalt systemstöd/hantering.</p> <p>-Stärka rutinen kring anmälan av tillbud och avvikelser kopplat till brand och brandsäkerhet för att stärka riskmedvetenhet och det förebyggande brandskyddsarbetet.</p>
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Hur är ansvarsfördelningen tydliggjord och dokumenterad?	<p>Vi bedömer att en dokumenterad ansvarsfördelning finns och är tydliggjord mellan fastighetsbolag, äldreförvaltningen och tjänstepersoner med olika ansvarsområden. Dock framgår att vissa fastighetsägare inte återkopplar vid felanmälan och att felaktigheter inte åtgärdas trots påminnelser.</p>	<p>-Tillse att ansvarsfördelningen mellan verksamhet och fastighetsägare fungerar tillfredsställande enligt angiven ansvarsfördelning. Säkerställa att brister som påtalas vid kontroll av brandskydd följs upp och åtgärdas.</p>
Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
Hur säkerställer nämnden att personalen inom äldreomsorgen har tillfredsställande kompetens i brandskydd och utrymning?	<p>Saknas tydliga rutiner som säkerställer kontinuerlig utbildning i brandskydd, såväl för brandskyddsombud samt för övrig personal.</p>	<p>-Säkerställa att personal kontinuerligt får nödvändig och erforderlig utbildning inom brandskydd och att brandövningar sker regelbundet.</p>

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

Vilka övningar inom brandskydd och utrymning har äldreomsorgen genomfört och hur är dessa dokumenterade?	Två av tre boenden har inte genomfört verksamhetsförlagd utbildning under den senaste treårsperioden eller genomfört utrymningsövningar enligt angiven rutin. Enbart ett av tre intervjuade brandskyddsombud har genomgått grundutbildning i brandskydd under de senaste åren.	-Se ovan.
Vilka brister har räddningstjänsten sett vid tillsyn och hur har dessa åtgärdats?	Räddningstjänsten genomför tillsyn enligt angivet intervall med utgångspunkt för boendets utformning och antal boende. Utifrån Räddningstjänstens senaste tillsyn konstaterar vi att identifierade brister inte åtgärdats till fullo av verksamheterna.	-Stärka sin styrning, uppföljning och kontroll av SBA-arbetet för att tillse att gällande regelverk och rutiner följs samt att återrapportering årligen sker.

2 Bakgrund

Från och med 2004 gäller Lagen, 2003:778, om skydd mot olyckor (LSO). Enligt LSO har den som äger en byggnad och den som bedriver verksamhet där ansvaret för brandskyddet. Det innebär en skyldighet att i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand, för livräddning vid brand eller annan olycka och att i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Kommunen bedriver äldreomsorg, bl a vid äldreboenden där brandskyddet måste vara högt. Som en del av brandskyddet krävs att nyttjanderättshavare och ägare har styrdokument och rutiner för att aktivt arbeta med sitt brandskydd och säkerställa att det håller en rimlig och tillräcklig nivå.

En brand i ett boende för äldre kan få katastrofala följder. Det kan finnas problem med att vårdtagare på äldreboenden ofta inte själva kan uppfatta brand och inte själva kan sätta sig i säkerhet vid brand. Det är därför viktigt att personalen har kompetens att handla rätt vid brand och att de byggnadstekniska brandskydden och säkerhetstekniska anläggningarna är funktionsdugliga.

De förtroendevalda revisorerna har bedömt att det kan finnas risk för att det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) inte bedrivs ändamålsenligt och på ett tillräckligt sätt och har därmed sett det som väsentligt att granska att kommunen har ett ändamålsenligt och tillförlitligt brandskydd på äldreboendena.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om äldrenämnden har en tillräcklig intern kontroll för sitt ansvar för ett skäligt brandskydd inom äldreomsorgen.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Är nämndens styrdokument för arbetet med brandskydd aktuella och relevanta?
- Hur säkerställer nämnden att organisationen känner till och efterlever antagna styrdokument?
- Hur är ansvarsfördelningen tydliggjord och dokumenterad?
- Hur säkerställer nämnden att personalen inom äldreomsorgen har tillfredsställande kompetens i brandskydd och utrymning?
- Vilka övningar inom brandskydd och utrymning har äldreomsorgen genomfört och hur är dessa dokumenterade?
- Vilka brister har räddningstjänsten sett vid tillsyn och hur har dessa åtgärdats?

Granskningen avgränsas till äldrenämnden.

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Lagen, 2003:778, om skydd mot olyckor (LSO)
- Statens räddningsverks allmänna råd (SVRFS 2004:3)
- Kommunövergripande styrdokument och riktlinjer

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av styrdokument och rutiner kring det systematiska brandskyddsarbetet dels på förvaltningsövergripande nivå dels på enhetsnivå.
- Intervjuer har genomförts med förvaltningschef för äldreförvaltningen, verksamhetsutvecklare, avdelningschef för särskilt boende, räddningschef för förebyggande avdelningen samt säkerhetschef.
- Platsbesök på tre äldreboenden med tre olika fastighetsägare (Karlskronahem AB, Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB (SBB) och Stiftelsen Hemmet). Under besöken genomfördes även intervjuer med enhetschefer och brandskyddsombud.

Rapporten är faktakontrollerad av dem vi intervjuat.

3 Resultat av granskningen

3.1 Styrdokument

Karlskrona kommun har inte antagit någon övergripande brandskyddspolicy eller liknande.

Äldreförvaltningen har tagit fram övergripande styrdokument inom ramen för det systematiska brandskyddsarbetet (SBA) som bland annat omfattar ansvarsfördelning mellan verksamhet och fastighetsägare samt brandskyddsombudens och områdeschefens ansvar för uppgifter kopplade till SBA. Därtill finns övergripande rutiner vid larm och brand, vilka kontroller som ska genomföras dagligen samt vid kvartals- och årskontroll samt tillhörande formulär. Rutiner finns även upprättade för utbildning och övning och med vilket intervall utbildningsinsatser ska genomföras samt en struktur för vad innehållsförteckningen i verksamheternas SBA-pärmar ska innehålla.

Karlskrona kommun tillhör Räddningstjänsten Östra Blekinge som utgör ett kommunalförbund som svarar för räddningstjänst och förebyggande åtgärder mot brand och andra olycksrisker inom Karlskrona kommun och Ronneby kommun. Räddningstjänsten har antagit ett handlingsprogram¹ för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Handlingsprogrammet fastställs av förbundsdirektionen inför varje ny mandatperiod och nuvarande program gäller för åren 2022–2025. Räddningstjänsten Östra Blekinge ansvarar även för att genomföra regelbunden tillsyn över verksamhetens systematiska brandskyddsarbete vilket innefattar att göra en översyn om verksamheter och fastighetsägare har ett tillräckligt och skäligt brandskydd.

I enlighet med övergripande rutin, har kommunens äldreboenden enligt uppgift en fysisk pärm med tillhörande styrdokument för systematiskt brandskyddsarbete². Pärmen innehåller information och riktlinjer om bland annat brandtekniska åtgärder, ansvarsfördelning samt utbildning och övning. Under våra verksamhetsbesök fick vi tillgång till respektive boendes pärm och kunde konstatera att samtliga besökta boenden har en enhetlig struktur för sin pärm och styrdokument i enlighet med övergripande rutin. Det som skiljer sig åt är planritningarna för respektive verksamhet. Det saknas enhetsspecifik information eller rutin vid exempelvis evakuering vid brand, allmän rutin vid larm och brand finns dock.

Förvaltningen har en digital samarbetsyta där dokumentation kring SBA finns tillgänglig på övergripande nivå samt en flik per boende. Endast ett fåtal enhetschefer har åtkomst till den digitala samarbetsytan där dokumentationen finns samlad digitalt. Tanken med plattformen är att underlaget ska bli mer lättillgängligt och att samtliga enhetschefer ska ha tillgång till systemet. En digital lösning som alternativ till en fysisk pärm är enligt samtal med verksamhetsutvecklare inte aktuellt i nuläget.

¹ Handlingsprogram 2022–2025, beslutad 2021-12-15

² Innehållsförteckning SBA-pärm, 2011-11-15

Övergripande styrdokument reviderades senast år 2011 och viss information är ej längre gällande. Exempelvis framgår att Karlskronahem AB är den enda fastighetsägaren för kommunens äldreboenden. Det har dock framkommit av intervjuer att även Samhällsbyggnadsbolaget i Norden AB (SBB) och Stiftelsen Hemmet äger vissa av verksamhetslokalerna inom äldreomsorgen. Enligt intervjuad verksamhetsutvecklare kommer arbetet med att aktualisera och revidera SBA-dokumentationen att påbörjas under år 2024.

Enligt intervjuade finns ett årshjul som används av enhetschefer för planering. Där framgår vilken tid på året som vissa aktiviteter ska genomföras. Kvartal- och årskontroller finns noterade i dokumentet, dock saknas information om när på året som kontrollerna ska genomföras.

3.1.1 Bedömning

Vi bedömer att nämndens styrdokument för systematiskt brandskydd inte är aktuella och relevanta. Vi grundar vår bedömning på att dokumentationen inte reviderats på flera års tid samt att vissa uppgifter kring exempelvis ansvarig fastighetsägare inte är korrekta utifrån gällande ägarförhållande. Vi bedömer även att dokumentationen bör ses över i sin helhet för att säkerställa relevans i angivna rutiner utifrån gällande lagstiftning och allmänna råd samt för att tillse att den dokumentation som ska finnas i respektive SBA-pärm är relevant och uppdaterad. Vidare bedömer vi att styrdokumentet bör sammanställas på ett mer överskådligt sätt för att skapa bättre struktur och vara mer lättåtkomligt för chefer och medarbetare.

Karlskrona kommun har inte fastställt en brandskyddspolicy, vilket vi bedömer kan vara fördelaktigt för att tydliggöra kommunens övergripande mål och riktlinjer för det systematiska brandskyddsarbetet. En sådan policy utgör även ett vägledande stöd för nämnderna.

3.2 Ansvarsfördelning

Karlskrona kommun har en dokumenterad ansvarsfördelning³. Av styrdokumentet framgår äldreförvaltningens- och fastighetsägarens olika ansvarsområden och aktiviteter gällande brandskydd. Inom äldreförvaltningen är det även specificerat brandskyddsbudets, områdeschefens samt övriga anställdas ansvar.

Enhetschefen har det övergripande ansvaret för att ett systematiskt brandskyddsarbete bedrivs inom verksamheterna. Bland annat framgår att i samverkan med fastighetsägaren ska dokumentation hållas aktuell, brandskyddsombud ska ges nödvändig utbildning, samtlig personal ska ges möjlighet till utbildning samt att åtgärder som påträffats vid kontroller ska åtgärdas.

Fastighetsägaren ansvarar över följande delar: att det byggnadstekniska brandskyddet svarar mot ställda krav och fungerar som avsett samt att underhåll av fast monterad brandteknisk utrustning utförs.

³ Ansvarsfördelning, 2011-11-15

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

Vidare beskrivs brandskyddsombudets roll och uppgifter, vilka inkluderar att medverka vid utbildningstillfällen, hålla god kännedom om brandskyddet och tillhörande dokumentation. Ombuden ska kontinuerligt genomföra kortare repetitioner i brandutbildning med övrig personal samt hålla introduktionsutbildningar för nyanställda och vikarier. Av intervjuer med ombuden framgår att om frågor skulle uppstå i deras arbete lyftes dessa med berörd enhetschef.

Av intervjuerna framgår att ansvarsfördelningen mellan verksamhet och fastighetsägare för två av tre besökta boenden bedöms som tydlig och bedrivs i enlighet med framtagna fördelning, även om felanmälningar ibland kan ta tid att åtgärda. För boendet med Karlskronahem AB som fastighetsägare, bedöms samverkan inte fungera, återkoppling ges inte vid felanmälan och anmälda kontroller har inte åtgärdats, se vidare under stycke 3.4.1.

Vad gäller intervjuade brandskyddsombud framgår att deras roll och ansvar över lag bedöms vara tydlig men att utbildning inte genomförs kontinuerligt, se vidare under stycke 3.3. Brandskyddsombuden deltar löpande i verksamheternas kontroller av brandskyddet. Det framkommer variationer huruvida utsett brandskyddsombud håller i introduktionsutbildningar för nyanställda och vikarier samt tillser att dokumentationen är relevant och uppdaterad. En av de intervjuade lyfter att frågan styrs av i vilken mån ansvarig enhetschef är drivande och aktiv i frågan.

3.2.1 Bedömning

Vi bedömer att en dokumenterad ansvarsfördelning mellan verksamhet och fastighetsägare finns och är tydliggjord utifrån fastighetsägarens ansvar samt äldreförvaltningen och tjänstepersoner med olika ansvarsområden. Vi noterar dock att samverkan mellan Karlskronahem AB inte fungerar tillfredsställande vad gäller att åtgärda felanmälningar och identifierade brister i brandskyddet, vilket vi bedömer som en allvarlig brist.

3.3 Utbildning och personalens kännedom inom brandskydd

Enligt rutinen Brand och Övning ska ordinarie personal minst vart tredje år genomföra brandskyddsutbildning. De ska även ges möjlighet att gå kompletterande utbildning om behov finns eller om tidigare tillfälle missats. Enligt de intervjuade är Räddningstjänsten utbildningsanordnare. Som nämnt i avsnittet ovan så är det enhetschefen som ansvarar för att personal genomgår erforderlig utbildning. För brandskyddsombuden gäller en grundutbildning vid uppdragets start som ska kompletteras med årliga repetitionsutbildningar.⁴

Av intervjuer framgår att endast ett av tre intervjuade brandskyddsombud har deltagit vid utbildning de senaste åren vilket inträffat år 2021, resterande brandskyddsombud har inte genomgått någon utbildning vare sig grundutbildning eller repetitionsutbildning på flera år. Ett av boendena har i samband med inflyttning av ny verksamhet tillhandahållit utbildning för brandskyddsombud och ordinarie personal vilket vi har kunnat verifiera i berörd SBA-pärm.

⁴ Utbildning och övning, 2011-09-30

Enligt intervjuade chefer saknas ett tydligt systemstöd som visar när personal och chefer genomgått utbildning i brandskydd. Enligt uppgift finns möjlighet för personal att registrera genomförd utbildning i personalsystemet Heroma. Cheferna har även möjlighet att kontrollera vilka som genomgått utbildning vis systemet ViaCompetence. Dock framgår av intervjuerna att det varierar i vilken mån detta genomförs och i vilken mån cheferna använder systemen som stöd för att följa upp vilken utbildning som genomförts.

Vid nyanställning och för sommarvikarier är det enligt rutin brandskyddsombudet som leder utbildningen då rutiner kring larm och brand går igenom, utrymningsvägar samt genomgång av hur räddningsmadrasser ska användas. Vid ett av boendena finns en utsedd medarbetare som har det som ansvarsområde. Vid ett boende förekommer otydlighet vem som ansvarar för introduktion av nyanställda och vikarier.

Av intervjuer med brandskyddsombud framgår att det förekommit variationer i vilken mån ansvariga chefer aktualiserat frågan kring rutiner och övningar kopplat till systematiskt brandskyddsarbete. Vid intervjuer framgår att det är tydligt var uppsamlingsplats finns samt att respektive boendes lägenhet ska utgöra en brandcell som vid larm ska stängas. Dock har inga av besökta boenden övat på utrymning eller evakuering. Av enhetscheferna framgår att verksamhetsförlagd utbildning tillsammans med Räddningstjänsten är planerad under våren 2024.

Det förekommer även variationer i vilken mån rutiner kring SBA och protokoll från kontroller går igenom systematiskt med personalen vid arbetsplatsträffar, arbetslagsmöten osv. Ett boende uppger att tidigare chef inte haft ett intresse för området vilket enligt den intervjuade medfört konsekvenser i form av bristande information och utbildningar, samt låg kännedom kring gällande rutiner hos personal och vikarier. Det ges olika svar huruvida ombuden bedömer att personalen på respektive boende har kompetens kring gällande rutiner för brandskydd. Av intervju framgår att vid ett av boendena uppstod en situation under en semesterperiod där vikarier arbetade där ett automatlarm utlöstes och där personalen inte visste hur situationen skulle hanteras. Enligt uppgift hade vikarierna inte erhållit erforderlig utbildning.

Intervjuade lyfter en problematik med att personalomsättningen bland såväl medarbetare som chefer emellanåt är hög inom äldreomsorgen, vilket ställer ytterligare krav på informationsöverföring och en enhetlig struktur. Intervjuade chefer och medarbetare uppger att det förekommit olika rutiner på olika verksamheter i kommunen.

3.3.1 Bedömning

Vi bedömer inte att nämnden säkerställer att personalen inom äldreomsorgen har tillfredsställande kompetens i brandskydd och utrymning. Två av tre boenden har inte genomfört verksamhetsförlagd utbildning under den senaste treårsperioden eller genomfört utrymningsövningar. Enbart ett av tre intervjuade brandskyddsombud har genomgått grundutbildning i brandskydd under de senaste åren. Vi ser det som en allvarlig brist där nämnden behöver säkerställa att personalen kontinuerligt ges utbildning i brandskydd och är väl medvetna om vilka rutiner som gäller vid brand och

utrymning. Detta bedömer vi som särskilt viktigt med anledning av de boendes behov av stöd samt att personalsammansättningen uppges förändras kontinuerligt. Vi bedömer vidare att nämnden behöver införa ett system som stöd för uppföljning av att såväl chefer, brandskyddsombud samt övrig personal får nödvändig och erforderlig utbildning enligt angiven rutin och med tillräcklig intervall.

3.4 Kontroll av brandskydd

Enligt rutin⁵ ska varje äldreboende genomföra kvartals- samt årskontroller. Det är brandskyddombudets uppgift att genomföra dessa kontroller och rapportera eventuella brister. Utöver dessa kontroller är ombuden ansvariga att göra stickprovskontroller för att kontinuerligt se över brandskyddet. Skulle en brist eller felaktighet påvisas åligger det ombudet att upprätta en anmälan till fastighetsägaren. Av intervjuerna framgår att det varierar mellan boendena om det är brandskyddsombud eller enhetschef som genomfört kontrollerna, ibland har brandskyddsombuden gjort dem tillsammans med enhetschef, ibland själva, vi noterar även att enhetscheferna gjort exempelvis årskontroll själva.

Vid vår kontroll av SBA-pärmarna kunde vi verifiera att kontroller genomförts på respektive boende och att kontrollen dokumenterats. Senaste kontrollerna har genomförts i oktober 2023 respektive januari 2024. Vid intervjuer framgår att rutinerna för verksamhetskontroller dock skiljer sig åt. Två av tre boenden genomför kvartals- och årskontroller enligt rutin medan ett boende enbart genomför kontroller två gånger per år (april och oktober) och att årskontrollen utgår helt.

Fastighetsägaren ansvarar för det byggnadstekniska brandskyddet och test av brandlarm vilket utförs via deras leverantörer/entreprenörer/anläggningsansvariga. De genomför såväl kvartalsprover samt årlig revision. Samtliga boenden har olika utförare av kontrollen (Brandab Skydd & Säkerhet AB, JOTAC Förvaltning AB och Securitas Sverige AB). Av intervjuer framgår att fastigheterna skiljer sig åt utifrån om det finns sprinklersystem eller ej beroende på fastighetens byggnadsår.

Enligt de intervjuade kontaktas berörd enhetschef av leverantören inför kontroll, dock framgår av granskningen att det i viss mån är otydligt när senaste kontrollen genomförts och om eventuella anmärkningar framkommit vid kontrollen. Enhetschef får ingen kvittens/dokumentation över genomförd kontroll av anläggningsansvarig. Det saknas en enhetlig dokumentation över genomförd kontroll av verksamheten och fastighetsägaren.

Av intervjuer framkommer vidare att det inte genomförs någon övergripande uppföljning och kontroll av verksamhetens och fastighetsägarens rutiner kopplat till kontroll av systematiskt brandskydd.

3.4.1 Avvikelse, tillbud och felanmälan

Verksamheten ansvarar för att anmäla eventuella fel i fastigheten till berörd fastighetsägare. Intervjuade uppges att det ibland tar tid för ägaren att hörsamma de avvikelser som noterats vid kontroll av fastighetens brandskydd, ibland har det inte

⁵ Verksamhetens kontrollplan, 2011-09-30

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

Åtgärdats alls trots påminnelser. Två av tre boenden upplever att fastighetsägaren tar till sig informationen och vidtar åtgärder, även om det ibland kan ta tid. Det tredje boendet, vars fastighetsägare är Karlskronahem AB, uppger att de sällan får återkoppling vid felanmälan och att åtgärder som påpekats vid den senaste kvartalskontrollen i oktober 2023 fortfarande inte har åtgärdats. Brister som identifierats är exempelvis blinkande glödlampor, avsaknad av lampa vid nödutgångar samt att övrig felanmälan vid brister i fastigheten tar tid att åtgärda. Enligt intervjuade enhetschefer förs en löpande dialog med berörd fastighetsägare och ansvarig förvaltare/fastighetskötare för att tillse att åtgärder vidtas skyndsamt.

Vad gäller anmälningar kring avvikelser och tillbud använder kommunen sig av systemet KIA och hanteras då inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Intervjuade uppger att det sällan eller aldrig genomförts anmälningar av avvikelser och tillbud i systemet som härrör sig till systematiskt brandskyddsarbete eller brandsäkerhet.

3.4.2 Bedömning

Vi konstaterar att kontroller av brandskydd genomförs kontinuerligt såväl av verksamheten som av fastighetsägaren. Vid jämförelse mellan boendena framgår att verksamheterna i olika omfattning utför kontroller och att vissa verksamheter inte efterföljer de rutiner som finns. Vidare konstaterar vi att få anmälningar kring avvikelser och tillbud som berör brand och brandsäkerhet registreras genom det kommunövergripande avvikelssystemet KIA. Vi ser ett värde av att rutinen stärks för att stärka riskmedvetenheten i organisationen och för att skapa bättre underlag för förebyggande åtgärder och uppföljning.

För att stärka det systematiska brandskyddsarbetet ser vi det som viktigt att intervallet för kontrollerna efterföljs samt att verksamhet och fastighetsägare har en mer sammanhållen dialog och dokumentation kring de kontroller som görs för att delge information och uppmärksamma eventuella brister som behöver åtgärdas. I det avseendet ser vi det som en allvarlig brist att vissa fastighetsägare inte återkopplar vid felanmälan och att felaktigheter inte åtgärdas trots påminnelser. I det fortsatta arbetet behöver nämnden tillse att gränsdragningen kring ansvarsförhållandet mellan verksamhet och fastighetsägare är tydlig och att samverkan stärks för att säkerställa att åtgärder hanteras.

3.5 Brandtillsyn

Räddningstjänsten Östra Blekinge är tillsynsmyndighet och utför kontinuerliga tillsynskontroller på kommunens verksamheter. Tillsynerna genomförs för att säkerställa efterlevnaden av bestämmelser inom Lag om skydd mot olyckor (SFS 2003:778) och Lag om brandfarliga och explosiva varor (SFS 2010:1011). Räddningstjänsten utför tillsyn enligt tillsynsplanen⁶. Av planen framgår att tillsynsfristen på äldreboenden som uppfyller minst ett av nedanstående kriterier avser en tidsfrist på 4 år:

⁶ Tillsynsplan år 2023, beslutad 2023-11-15

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

- Enheter med färre än nio brukare
- Endast verksamhet i entréplan
- Heltäckande sprinkleranläggning

Äldreboenden med fler än 9 brukare, verksamhet på flera plan och utan sprinkleranläggning gäller en tidsfrist på två år.

Ett av tre boenden som besöktes i granskningen inkluderas i tillsynsfristen på fyra år, där genomfördes senaste tillsynen år 2020. För resterande gäller fristen två år och senaste tillsynen utfördes år 2021 respektive 2023. Vid avstämning med berörda enhetschefer och brandskyddsombud framkommer en otydlighet kring när Räddningstjänsten senast genomfört tillsyn på deras verksamhet.

Nedan benämns verksamheterna boende 1, 2 och 3.

Äldreboende 1: Brist i brandutbildning då personal inte genomgått utbildning på flertalet år, utrymningsskylt ur funktion samt att det krävs en kontroll av elektrisk utrustning i köket.⁷

Äldreboende 2: Personal har ej genomfört regelbundna utrymningsövningar, brist i brandutbildning då personalen senast genomförde utbildning 2018, senaste revisionsbesiktningen utfördes senast 2019 och ska enligt regler utföras med max 15 månaders mellanrum, utrymningsskylt ur funktion, stora mängder material i källaren, brännbart material i utrymningsväg, mängden handsprit överskred gränsen.⁸

I båda fall beslutade Räddningstjänsten Östra Blekinge att tillsynsärendena skulle avslutas då bristerna åtgärdats. Utifrån intervju med räddningschef framgår att brister som påtalas vid tillsyn inte alltid leder till förelägganden, utan ses i vissa fall endast som rekommendationer. Detta medför att ärendena kan avslutas utan åtgärd. Räddningstjänsten gör vid varje tillsynsbesök en bedömning utifrån samtal med enhetschef och brandombud, om verksamheten har förutsättningar att hantera ett brandtillbud. Räddningstjänsten utför endast i särskilda fall uppföljning på boendena.

Äldreboende 3: Brandlarmet i byggnaden måste förses med ett utrymningslarm enligt Brandskyddsföreningens standard SBF 110:8 regler för brandlarm, dörrar i anslutning till trapphusen måste förses med skylt för nödöppning, dörr måste förses med kolv på ovansidan av fasta dörrbladet, låsvreden till dörrarna måste tas bort, dörrar måste uppfylla röktäthetsklass S200. Ärendet har inte avslutats då det finns ett föreläggande med en rättelsetid som löper en tid framöver.⁹

3.5.1 Bedömning

Utifrån Räddningstjänstens senaste tillsyn konstaterar vi att identifierade brister inte åtgärdats till fullo av verksamheterna. Eftersom det i vissa fall endast lämnas rekommendationer till verksamheterna ges ingen återkoppling till Räddningstjänsten om dessa åtgärdas eller ej. Brandskyddsansvariga på respektive boende bekräftar att

⁷ Tillsyn äldreboende, 2021-10-19

⁸ Tillsyn äldreboende, 2020-11-04

⁹ Beslut om föreläggande, 2023-12-06

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

2024-01-26

utbildning i brandskydd och utrymningsövningar inte genomförts kontinuerligt under de senaste åren.

3.6 Sammanställning av genomförda verksamhetsbesök

Nedan visar en sammanfattande tabell som jämför äldreboendena och deras brandskyddsarbete.

	Äldreboende 1	Äldreboende 2	Äldreboende 3
Finns utsedda brandskyddsombud?	Ja	Ja	Ja
Finns SBA-pärm/dokumentation	Ja	Ja	Ja
Kvartalskontroll	4 gånger per år	2 gånger per år	4 gånger per år
Årskontroll	1 gång per år	0 gånger per år	1 gång per år
Tillsyn utförd senast	2021	2020	2023
Verksamhetsförlagd utbildning senast genomförd	2019	2018	2023

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om äldre nämnden har en tillräcklig intern kontroll för sitt ansvar för ett skäligt brandskydd inom äldreomsorgen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att äldre nämnden inte har en tillräcklig intern kontroll utifrån sitt ansvar för ett skäligt brandskydd inom äldreomsorgen.

Vi grundar vår bedömning på att nämndens styrdokument för systematiskt brandskydd inte har reviderats på flera år samt att vissa uppgifter kring exempelvis ansvarig fastighetsägare inte är korrekta utifrån gällande ägarförhållande. Vi bedömer även att dokumentationen bör ses över i sin helhet för att säkerställa relevans i angivna rutiner utifrån gällande lagstiftning och allmänna råd samt för att tillse att den dokumentation som ska finnas i respektive SBA-pärm är relevant och uppdaterad. Vidare bedömer vi att styrdokumentet bör sammanställas på ett mer överskådligt sätt för att skapa bättre struktur och vara mer lättåtkomligt för chefer och medarbetare.

Karlskrona kommun har inte fastställt en brandskyddspolicy, vilket vi bedömer kan vara fördelaktigt för att tydliggöra kommunens övergripande rutiner och riktning för det systematiska brandskyddsarbetet samt utgöra vägledande stöd för nämnderna.

Vi bedömer att en dokumenterad ansvarsfördelning finns och är tydliggjord mellan fastighetsbolag, äldreförvaltningen och tjänstepersoner med olika ansvarsområden. Utifrån detta ser vi det som en allvarlig brist att vissa fastighetsägare inte återkopplar vid felanmälan och att felaktigheter inte åtgärdas trots påminnelser. I det fortsatta arbetet behöver nämnden tillse att gränsdragningen kring ansvar mellan verksamhet och fastighetsägare är tydlig och att samverkan stärks för att åtgärda brister i tid.

Vår granskning visar att medarbetare vid besökta boenden inte har genomgått kontinuerlig utbildning i brandskydd och utrymning. Vi bedömer detta som en allvarlig brist. Nämnden behöver införa ett system som säkerställer att såväl chefer, brandskyddsombud samt övrig personal får nödvändig och erforderlig utbildning enligt angiven rutin och med tillräcklig intervall.

Vi konstaterar att kontroller av brandskydd genomförs kontinuerligt såväl av verksamheten som av fastighetsägaren. Dock ser rutinen olika ut och samtliga besökta boenden följer inte angiven rutin för kvartals- och årskontroller. Vidare konstaterar vi att få anmälningar kring avvikelser och tillbud som berör systematiskt brandskydd görs i det kommunövergripande avvikelssystemet KIA. Vi ser ett värde av att riskmedvetenheten kring att anmäla avvikelser och tillbud som berör systematiskt brandskydd stärks för att stödja det förebyggande arbetet och skapa bättre underlag för åtgärder och uppföljning.

Utifrån Räddningstjänstens senaste tillsyn konstaterar vi att identifierade brister inte åtgärdats till fullo av verksamheterna, trots detta har Räddningstjänsten beslutat om att avsluta ärendena. Brandskyddsansvariga på respektive boende bekräftar att utbildning i brandskydd och utrymningsövningar inte genomförts kontinuerligt under de senaste åren.

Karlskrona kommun

Granskning av brandskydd på äldreboenden

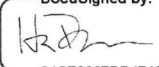
2024-01-26

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi äldrenämnden att:

- Se över och aktualisera styrdokument kopplade till SBA så att informationen är fullständig, uppdaterad och verksamhetspecifik.
- Uppmärksamma kommunstyrelsen om behovet av en gemensam brandskyddspolicy som tydliggör mål och inriktning för kommunens arbete med SBA samt ger vägledning för verksamheternas arbete.
- Tillse att kvartals- och årskontroller genomförs enligt angiven rutin.
- Systematisera SBA-dokumentationen och överväga införandet av digitalt systemstöd/hantering.
- Säkerställa att personal kontinuerligt får nödvändig och erforderlig utbildning inom brandskydd och att brandövningar sker regelbundet.
- Stärka rutinen kring anmälan av tillbud och avvikelser kopplat till brand och brandsäkerhet för att stärka riskmedvetenhet och det förebyggande brandskyddsarbetet.
- Tillse att ansvarsfördelningen mellan verksamhet och fastighetsägare fungerar tillfredsställande enligt angiven ansvarsfördelning. Säkerställa att brister som påtalas vid kontroll av brandskydd följs upp och åtgärdas.
- Stärka sin styrning, uppföljning och kontroll av SBA-arbetet för att tillse att gällande regelverk och rutiner följs samt att återrapportering årligen sker.

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:

94C78967DB4746A...

Ida Brorsson

Certifierad kommunal yrkesrevisor

DocuSigned by:

14E639EFA77B450...

Johanna Sjöberg

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.